

Susiasioista

VRN:n kokous, Vantaa

Sauli Härkönen

5.2.2018

Susi on aina rauhoitettu

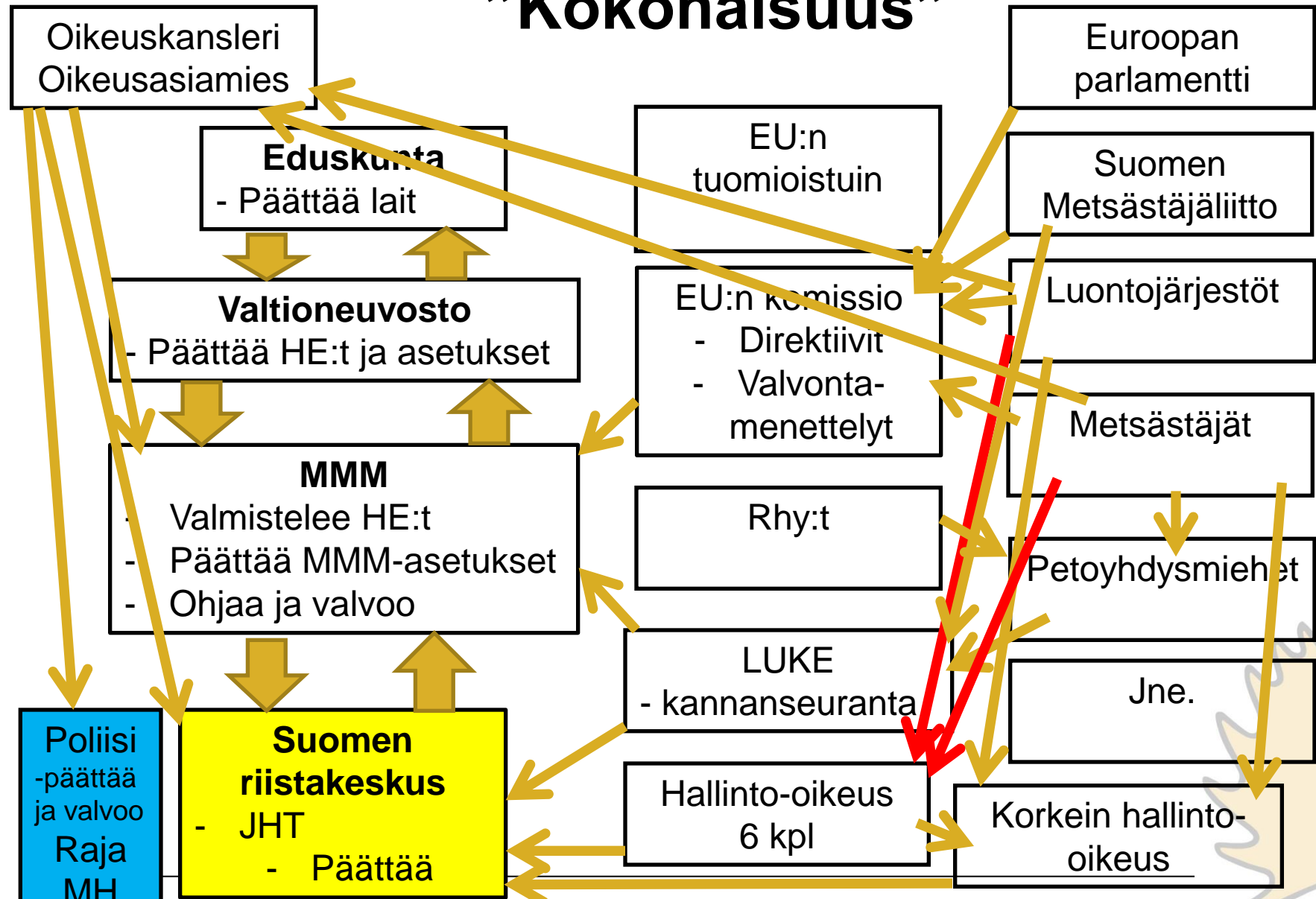
- Metsästyslain 37 §:n 3 momentti:
  - **Susi**, karhu, saukko, ahma, ilves ja kirjohylje ovat **aina rauhoitettu**ja.
- Metsästyslain 41 a §:n 1 momentti (ns. vahinkoperusteiset poikkeusluvut):
  - **Jos muuta tyydyttävää ratkaisua** ei ole eikä päätös haittaa **lajin suotuisan suojelutason säilyttämistä** lajin luontaisella levinneisyysalueella, 41 §:ssä tarkoitettu poikkeuslupa voidaan myöntää ahman, **suden**, karhun, saukon, ilveksen, euroopanmajavan, hallin, kirjohylkeen, itämeren norpan, hillerin, näädän ja metsäjäniksen **pyydystämiseen tai tappamiseen**:
    - 1) luonnonvaraisen eläimistön tai kasviston säilyttämiseksi;
    - 2) viljelmille, karjankasvatukselle, metsätaloudelle, kalataloudelle, porotaloudelle, vesistölle tai muulle omaisuudelle aiheutuvan erityisen merkittävän vahingon ehkäisemiseksi;
    - 3) kansanterveyden, yleisen turvallisuuden tai muun erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien taloudelliset ja sosiaaliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle; tai
    - 4) näiden lajien tutkimus-, koulutus-, uudelleensijoittamis- ja istuttamistarkoituksessa taikka eläintautien ehkäisemiseksi.

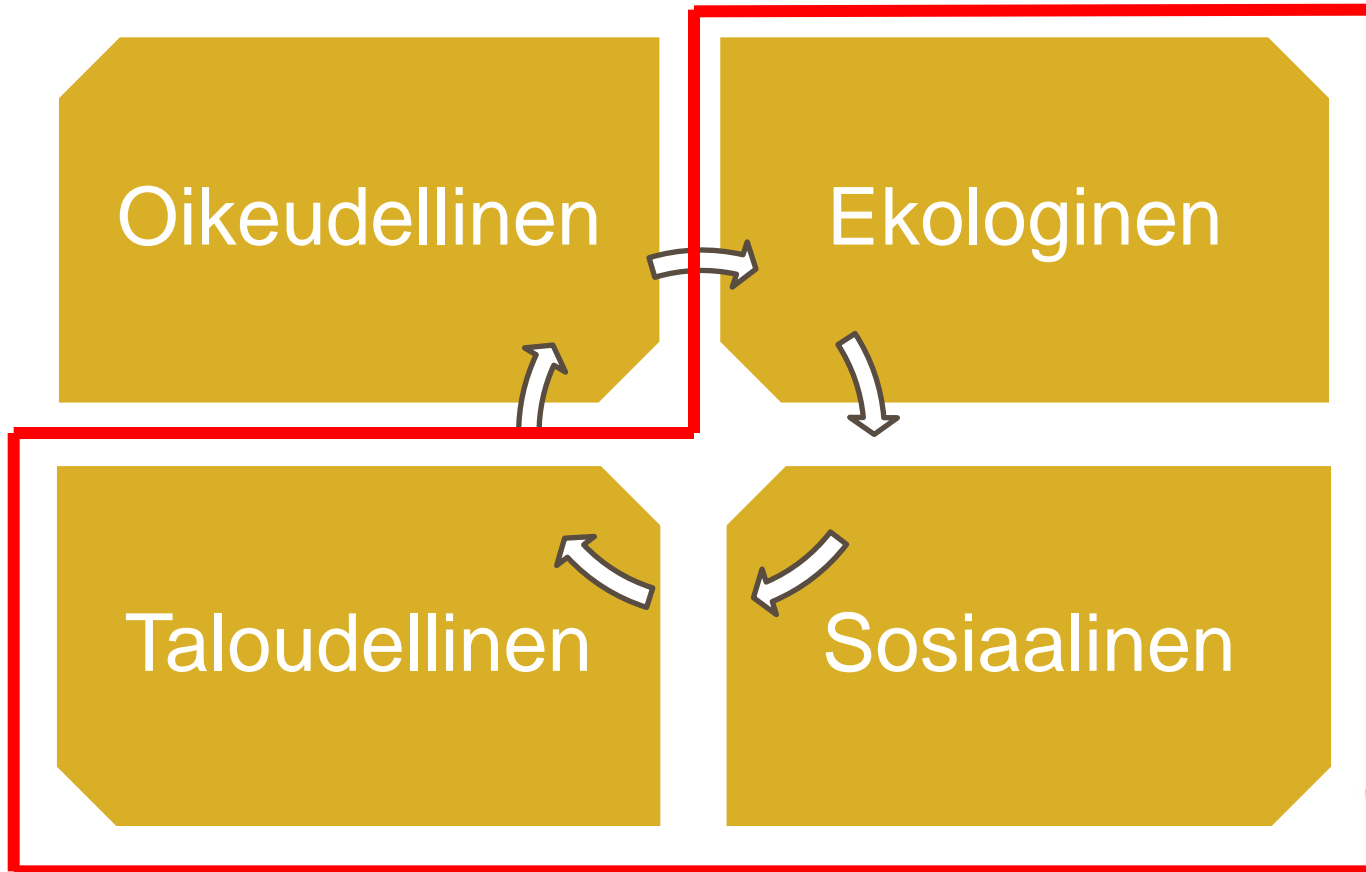
Suden rauhoituksesta poikkeaminen – kun muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole

Syy	Luonnehdinta	Toimija	Säädöspohja
Pakkotila/Hätävarjelu	Akuutti hyökkäys	Asianomistaja	RL 4 luku 4 § ja 5 §
Välitön vaara turvallisuudelle ja terveydelle	Aggressiivinen, peloton, vaarallinen, toistuvuus	Poliisi / SRVA Välitön toimintatarve Ei metsästysoikeutta	PL 2 luku 16 §
Eläinsuojelu	Vahingoittunut eläin	Poliisi / SRVA	ESL 14 §
Turvallisuus, sosiaaliset syyt, yleisen edun kannalta pakottavat syyt ("pihasudet")	Aiheuttaa pelkoa, turvattomuutta ja varautumistoimenpiteitä	Suomen riistakeskus: poikkeuslupa Metsästysoikeuden haltija	ML 41 a §:n 1 momentin 3 kohta
Vahingot	Aiheuttaa erityisen merkittävää vahinkoa	Suomen riistakeskus: poikkeuslupa Metsästysoikeuden haltija	ML 41 a §:n 1 momentin 2 kohta
Kannanhoidollinen metsästys	Kannan säätely, kun kanta riittävän suuri Hoitosuunnitelma	Suomen riistakeskus: poikkeuslupa Metsästysoikeuden haltija	ML 41 a §:n 3 momentti

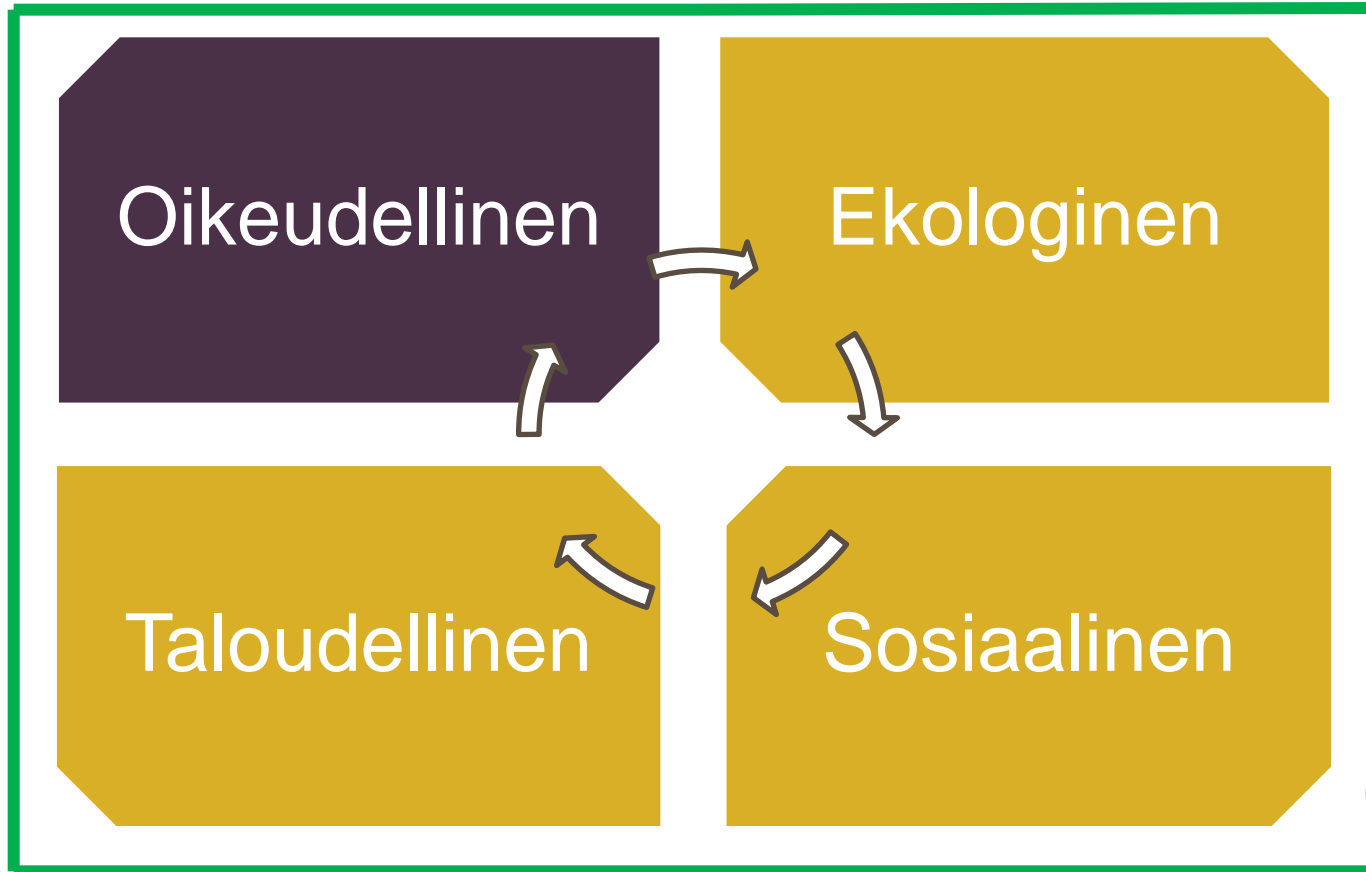
"Kokonaisuus"

Suurpetopolitiikan ulottuvuudet

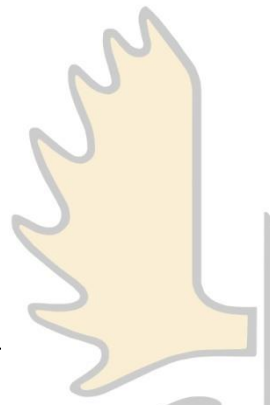

Susikannan hoitosuunnitelma

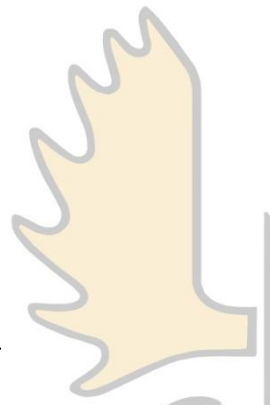
Susikannan hoitosuunnitelma

- Suomen susikannan hoitosuunnitelma (22.1.2015-)
  - http://www.mmm.fi/attachments/mmm/julkaisut/julkaisusarja/2015/DTapId7Xv/Susikannan_hoitosuunnitelma.pdf
    - 59 toimenpidettä
- → **Kannanhoidolliset linjaukset**
  - **Kannanhoidollinen metsästys**
  - **Kaksivuotinen kokeilu (2015 ja 2016)**
  - **Kokeilu on päättynyt!**

Tulossopimus 2016-2019

- ottaa toiminnassaan, ml. julkiset hallintotehtävät, huomioon **vahvistettujen hoitosuunnitelmien linjaukset** sekä kansallisen vieraslajistrategian ja eläintautien torjuntastrategioiden toimenpiteet
- huolehtia, että riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen määrä pysyy kohtuullisella tasolla mm. aktiivisin vahinkojen estämistoimenpitein sekä **kohdentamalla metsästystä vahinkoa aiheuttaviin riistaeläinlajeihin vahinkoaltuille alueille ja erityistä vahinkoa aiheuttaviin yksilöihin**
- **pyrkiä aktiivisin toimenpitein vähentämään riistaeläimiin kohdistuvaa laitonta tappamista**

Oikeuskäytäntö

- Hallinto-oikeuksien ratkaisut (aiemmin Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan ratkaisut)
- KHO:n ratkaisut
- Oikeusasiamiehen ratkaisut
- Oikeuskanslerin ratkaisut
- EY-tuomioistuimen ratkaisut
  - Esim. asia C-342/05 (susi)

Muuta huomioon otettavaa

- Luontodirektiivin tulkintaohje, helmikuu 2007
  - http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/guidance/pdf/guidance_en.pdf
- Suuntaviivat suurpetojen populaatiotason hoitosuunnitelmille, 1.7.2008
  - http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/carnivores/pdf/guidelines_for_population_level_management.pdf
- Ohjeet eivät ole oikeudellisesti sitovia, eikä päätöksen laillisuutta arvioida suhteessa niihin.
- Tulkintaohje voidaan ottaa huomioon poikkeuslupaedellytysten täyttymistä arvioitaessa.

Kannanhoidolliseen metsästykseseen liittyvä oikeudellinen tarkastelu jatkuu

- Itä-Suomen hallinto-oikeus jätti kaksi valitusta tutkimatta (P-Savo) valitusoikeuden puuttumisen vuoksi (v. 2016).
  - Päätöksistä haettiin valituslupaa korkeimmalta hallinto-oikeudelta (Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola-Pohjois-Savo-Kainuu ry)
  - KHO tutki valitukset ja totesi Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola-Pohjois-Savo-Kainuu ry:llä olevan valitusoikeuden Pohjois-Savon ja Kainuun maakuntien alueella (KHO taltio 2491 ja taltio 2492, 29.5.2017). Lisäksi KHO otti valitukset tutkittavakseen.
    - KHO teki 28.11.2017 ns. ennakkoratkaisupyynnön EU-tuomioistuimeen.
      - » <http://www.kho.fi/fi/index/paatoksia/vuosikirjapaatokset/vuosikirjapaatos/1511789029340.html>
    - EU-tuomioistuin toimitti ennakkoratkaisupyynnön tiedoksiantona mm. EU-jäsenmaille 24.1.2018
      - » 2 kk aikaa antaa kirjallisia huomautuksia

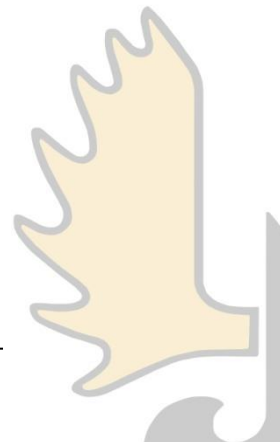
MMM:n asetus (ja asetusmuistio)

- MMM:n asetus poikkeusluvalla sallittavasta suden metsästyksestä poronhoitoalueen ulkopuolella metsästysvuosina 2016-2018 (1335/2016)
- → **kaksivuotinen asetus**
- → **suurin sallittu saalismäärä 53 sutta (metsästysvuodessa)**
  - **Määrästä vähennettävä myös muu kuolleisuus**
  - **Ei ole luku, jota tulee tavoitella**
- → **toimivallan rajat Suomen riistakeskukselle**

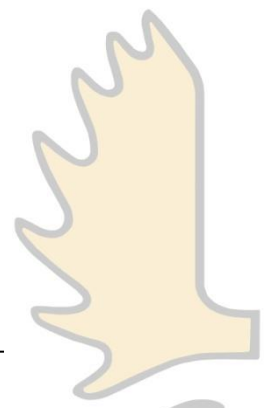
Valitukset (talvi 2017)

- Kaakkois-Suomi (1 päätös)
  - Suomen Luonnonsuojeluliitto Etelä-Karjala ry
    - Itä-Suomen hao kumosi päätöksen
- Pohjanmaa (1 päätös)
  - Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola-Pohjanmaa ry
    - Vaasan hao hylkäsi valituksen
- Pohjois-Savo (1 päätös)
  - Pohjois-Savon Luonnonsuojelupiiri ry
    - Itä-Suomen hao hylkäsi valituksen

Itä-Suomen hao, 18.10.2017

Komission ohjeasiakirjan mukaan muun tyydyttävän ratkaisun olemassaoloa arvioitaessa on otettava huomioon kulloinkin ratkaistavana oleva ongelma tai tilanne. Hallinto-oikeus toteaa, että muuta tyydyttävää ratkaisua harkittaessa poikkeusluvan myöntämistä on kuitenkin pidettävä viimeisenä vaihtoehtona, johon voidaan turvautua vain, jos mikään muu vaihtoehto ei ole tosiasiallisesti objektiivisesti arvioiden kohtuudella käytettävissä.

Itä-Suomen hao, 18.10.2017

Unionin oikeuskäytännön mukaan todistustaakka poikkeusluvan edellytysten olemassaolosta on valtiolla. Hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset. Poikkeusluvan edellytysten täytyminen on riistakeskuksen selvitettävä ja osoitettava. Luvan hakijan tai muun asianosaisen ilmoituksella tosiseikoista tai näiden käsityksille poikkeamisedellytysten soveltamisesta ei voida antaa ratkaisevaa merkitystä, kun edellytysten täyttymistä arvioidaan.

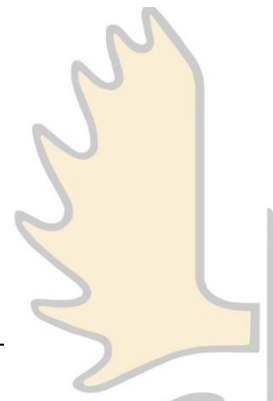
Itä-Suomen hao, 18.10.2017

Puheena olevassa hakemuksessa ei ole mainittu, onko asiassa pyritty etsimään muita keinoja ongelman ratkaisemiseen ja jos on, minkälaisia nämä toimenpiteet ovat olleet ja minkälaisia tuloksia niillä on saavutettu. Asiakirjoista kuitenkin ilmenee, että tässä tapauksessa ongelmia on pyritty ratkaisemaan karkottamalla susia pois alueelta. Susien karkottaminen ei ole kuitenkaan tuottanut tulosta, vaan sudet ovat palanneet toistuvasti pihoihin. Se, minkälaisia keinoja karkottamiseen on käytetty, ei ilmene asiakirjoista. Hallinto-oikeus katsoo, ettei riistakeskus ole riittävässä määrin hankkinut poikkeusluvan myöntämisen edellytyksenä olevaa selvitystä siitä, onko haittojen estämiseksi kyseisellä alueella olemassa muuta tyydyttävää ratkaisua kuin suden pyydystäminen tai tappaminen. Tältä osin luvan myöntämisen edellytykset eivät ole täyttyneet.

Itä-Suomen hao, 18.10.2017

Valituksenalaisen päätöksen mukaan riistavahinkorekisterin mukaan alueella ei ole korvattu vuonna 2016 susien aiheuttamia vahinkoja. Selvitystä siitä, että sudet olisivat muutoinkaan aiheuttaneet konkreettista vahinkoa alueella asuvien ihmisten terveydelle tai vahinkoa kotieläimille, ei asiakirjoissa ole.

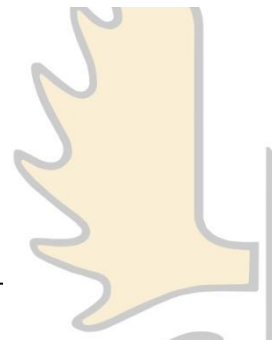

Itä-Suomen hao, 18.10.2017

Riistakeskus on käyttänyt poikkeusluvan myöntämisen perusteena hakemuksen liitteenä olevaan luetteloon koottuja näkö- tai riistakamerahavaintoja hakemusalueella liikkuneista susista kesä-joulukuussa 2016 ja alkuvuonna 2017. Osa havainnoista on tehty talojen pihalla ja karjatiiloilla. Tästä aineistosta ei kuitenkaan käy ilmi, onko näissä paikoissa liikkunut yksi ja sama susi vai useampia eri susia. Valituksenalaisessa päätöksessä on lisäksi selvitetty Tassu-järjestelmään kerättyjä havaintoja susien liikkumisesta hakemusalueella. Lisäksi hakemukseen on liitetty erään valtakunnan rajan läheisyydessä maidontuotantoa harjoittajan henkilön lausunto, jossa kuvataan susien aiheuttamaa häiriötä tilan tuotannolle samoin kuin huolta omien lasten turvallisuudesta.

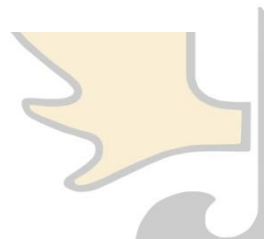
Itä-Suomen hao, 18.10.2017

Edellä mainittua selvitystä susien liikkeistä hakemusalueella ja maitotilan ympäristössä voidaan sinänsä pitää luotettavana, mutta tämän johdosta yleiselle turvallisuudelle aiheutuva tai muu erittäin tärkeä yleisen edun kannalta pakottava syy jää valituksenalaisessa päätöksessä osittain epäselväksi. Ainaakaan taloudellisesta vahinkoa ei susista ole ilmoitettu syntyneen. Esille ei ole tullut myöskään tilanteita, joissa susista olisi aiheutunut konkreettista vaaraa ihmisille tai kotieläimille.

Itä-Suomen hao, 18.10.2017

Puheena olevassa poikkeusluvassa olevan ehdon mukaan pyynti tulee kohdentaa pihakäynnin jälkeen katkeamattomalla lumijäljityksellä pihassa käyneeseen suteen, mikä sinällään yksilöi kaadettavan suden tarkasti. Asiassa ei ole kuitenkaan ilmennyt, miten tällainen yhden suden tappaminen vaikuttaa alueelle jäljelle jääviin susiin eli lisääkö se näiden susien ihmisarkuutta pitkäaikaisesti. Pois suljettuna ei voida pitää sitäkään, että pihassa käynyt susi ei kuulu mihinkään laumaan, jolloin vaikutus muiden susien käyttäytymiseen jää täysin avoimeksi. Selvitystä siitä, miten yhden suden tappaminen luo keinoja suden ja ihmisen rinnakkaiselon parantamiseksi, ei ole esitetty. Epäselväksi on samoin jäänyt, miten poikkeusluvalla sallitun suden tappaminen vaikuttaa ehkäisevästi susien laittomiin tappamisiin, mihin seikkaan valituksenalaisessa päätöksessä on myös viitattu.

Itä-Suomen hao, 18.10.2017

Kun valituksenalaisessa tapauksessa suoritetaan asiassa huomioon otettavien eri näkökohtien intressivertailua, on todettava, että asiassa esitetyt taloudelliset ja sosiaaliset syyt eivät ole olleet riittävän painavia, varsinkin kun niitä joudutaan vertaamaan suojattavaan etuun eli tässä tapauksessa eläimeen, joka kuuluu yhteisön luontodirektiivissä tärkeänä pidettävään, tiukkaa suojelua vaativaan lajiin. Asiassa on kyllä ilmennyt, että sudet liikkuvat pihapiireissä ja voivat aiheuttaa siellä taloudellisia menetyksiä ja että ainakin osa ihmisistä pelkää lähistöllä liikkuvia susia. Nämä ja muutkin asiassa esitetyt toteamukset ovat kuitenkin jääneet hyvin yleiselle tasolle. Hallinto-oikeus arvioi tässä tapauksessa, erityisesti koska kansallista normistoa on tulkittava ja sovellettava siihen vaikuttavan unionin oikeuden mukaisesti eli tässä tapauksessa tiukasti, että asiassa ei ole ilmennyt sellaista metsästyslain 41 a §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavaksi katsottavaa syytä, jonka perusteella edellytysten poikkeusluvan myöntämiseksi voitaisiin katsoa täyttyneen.

Hakemukset ja myönnöt (metsästysvuosi 2017-2018, tilanne 2.2.2018)

Alue toimisto	Hakemukset	Haettu yksilöä	Kesken	Kielteiset päätökset	Myönteiset päätökset	Myönnetty
Kainuu	2	9	-	2	0	0
Oulu	3	4	-	1	2	2
Pohjanmaa	4	20	1	2	1	2
Rannikko-Pohjanmaa	1	6	-	1	0	0
Pohjois-Karjala	1	8	-	1	0	0
Pohjois-Savo	1	4	-	1	0	0
Satakunta	2	6	1	1	0	0
Uusimaa	2	6	-	1	1	1
Varsinais-Suomi	2	6	-	1	1*	1
YHTEENSÄ	18	69	2	11	5	6

Poikkeuslupa Varsinais-Suomeen

- **Ns. turvallisuusperusteinen poikkeuslupa toistuvien pihakäyntien perusteella**
  - Karkotukset tehty aiemmin
    - Turun hallinto-oikeus asetti täytäntöönpanokieltoon
    - Riistakeskus on antanut lausunnon, jossa vaatii täytäntöönpanokiellon kumoamista

Susikuolleisuus 1.8.2017-

- Poronhoitoalue 5 + Kuusamo 1 pakkotila
- Muu Suomi 11
  - RK: Turvallisuusperusteinen 1 (27.10. Karjaa)
  - RK: Vahinkoperusteinen 1 (3.2.2018 Kannus)
  - Poliisi 2 (17.11. Kuhmo, 21.11. Ilomantsi)
  - Pakkotila 2 (28.10. Kuhmo, 28.10 Rautavaara)
  - Muutoin kuolleet 4 (10.9. Pöytyä, 24.10. Sonkajärvi, 28.10. Siikajoki, 1.12.2017 Siikajoki, 22.1.2018 Toholampi)
- Kaikki yhteensä 17

Kiitos!

- Kysymyksiä/kommentteja?

